

09.04.2019) // База даних «Законодавство України» / Верховна Рада України. URL: <http://w1.c1.rada.gov.ua/pls/zweb2/webproc34?id=&pf3511=65789&pf35401=483980> (дата звернення: 20.10.2019).

10. Promotion of Social Infrastructure Development. USIF.VI' Project 2018–2023 // УФІ. URL: <https://usif.ua/project/14> (дата звернення: 20.10.2019).

11. Ukraine // Deutsche Gesellschaft für Internationale Zusammenarbeit (GIZ). URL: <https://www.giz.de/en/worldwide/302.html> (дата звернення: 20.10.2019).

Одержано 06.11.2019

УДК 37.02

Тетяна Володимирівна СТЕПАНЕНКО,

кандидат юридичних наук,

доцент кафедри цивільно-правових дисциплін факультету № 4

Харківського національного університету внутрішніх справ;

 <https://orcid.org/0000-0002-2323-987X>

УМІННЯ ПРАЦЮВАТИ З ІНФОРМАЦІЄЮ ЯК НЕОБХІДНА КОМПЕТЕНТНІСТЬ МАЙБУТНЬОГО ПРАВООХОРОНЦЯ

У сучасних реаліях необхідною умовою ефективного виконання поліцією своїх завдань з надання поліцейських послуг стало реформування системи підготовки кадрів для Національної поліції України. Питання вдосконалення юридичної освіти майбутніх правоохоронців, в свою чергу, вимагають як теоретичного обговорення, так і практичної роботи по впровадженню в навчальний процес сучасних методичних прийомів.

Становлення інформаційного суспільства призводить до фундаментальної трансформації освіти, в тому числі й відомчої освіти системи МВС України. Обсяг інформації, що отримується людьми з різних інформаційних джерел, подвоюється кожні три роки. Фундаментальні академічні знання в сучасній інформаційній цивілізації перестають бути капіталом. Затребуваною стає освіта, яке дозволяє людині впевнено увійти в світ інформації, її пошуку, аналізу та інтерпретації. Якщо раніше перед освітніми установами стояла мета підготовки особи, здатної працювати в сформованих соціальних умовах, то сьогодні ВНЗ потрібно підготувати співробітника МВС, здатного жити і працювати в умовах, що постійно змінюються. Від майбутнього правоохоронця тепер потрібно не стільки володіння якою б то не було спеціальною фаховою інформацією та навичками, скільки вміння орієнтуватися в інформаційних потоках, бути мобільним, шукати і використовувати відсутні ресурси, а також мати звичку до постійної безперервної освіти та професійного самовдосконалення. Очевидною стає необхідність володіння умінням працювати з інформацією. «Інформаційні компетенції є ключовим фактором в освіті протягом усього життя. Вони є першим кроком на шляху до досягнення цілей освітньої діяльності» [1].

З урахуванням вищенаведеного і сучасний освітній процес у відомчих ВНЗ МВС України має бути націлений на формування в курсантів, студентів та слухачів комплексу ключових, базових, соціально-особистісних і професійних інтелектуальних, проєктних, комунікативних, управлінських компетенцій. Навчальний процес не повинен бути тільки процесом трансляції інформації. Минули ті часи, коли в освітньому процесі потрібно дати інформації більше, ніж особа, яка навчається може отримати за межами навчального закладу. В даний час можливості отримання освітньої інформації різної якості і кількості істотно збільшилися. Але збільшення кількості навчальної інформації не завжди може привести до підвищення якості освіти. Невелика кількість інформації дозволяє її детально проаналізувати. Великий же обсяг інформації вимагає її сортування, вибору на основі її оцінки, планування її використання для вирішення навчальних завдань. І навичками такої роботи з інформацією, на нашу думку, курсанти (студенти, слухачі) володіють явно не достатньо. На наше переконання, вчити курсантів (студентів, слухачів) роботі з інформацією – це завдання не тільки спеціальних кафедр. Безумовно, спеціальним кафедрам інформаційних технологій в сучасних умовах відводиться важлива роль в навчальному процесі, але ця роль – підвищення технологічної компетентності студентів. Навчання роботі зі змістом інформації – завдання викладача будь-якої навчальної дисципліни. Необхідність змістовної, прагматичної оцінки інформації – актуальна потреба сучасності. А ця відносно нова потреба визначає необхідність методичних новацій.

Сучасна ситуація вимагає розуміння освіти не як трансляції знання, а як комунікації викладача і курсантів в процесі формування загальнокультурної і професійної компетентності юристів, правоохоронців. Але заважає активній та ефективній комунікації «викладач – курсант (студент, слухач)» традиційне розуміння навчання як передачі курсантам (студентам, слухачам) по можливості максимальної кількості інформації. Все ще достатньо поширеною є думка, що чим більше інформації по навчальній дисципліні буде надано викладачем курсантам (студентам, слухачам), тим краще. Негативні результати такого навчання можна побачити навіть на прикладі «найкращих» курсантів (студентів), які багато знають (а вірніше – пам'ятають), але не в змозі осмислено використовувати наявну у них інформацію в реальних життєвих ситуаціях, в тому числі в ситуаціях навчальних. В сучасних умовах активного оновлення законодавства доводиться давати курсантам (студентам, слухачам) багато нової інформації, але, даючи для вивчення великий обсяг нормативного матеріалу, добре б пам'ятати вислів Рудольфа фон Йерінга про те, що

«право – це не проста маса законів, а щось зовсім інше. Закони може і не юрист також добре завчити, але юристу, для того, щоб розуміти і застосовувати право, недостатньо одного здорового розуму, а необхідні ще й своєрідна здатність сприйняття, особлива майстерність абстрактного мислення, юридична інтуїція, уява, умілість у поводженні з юридичними поняттями, здатність легкого перекладу понять з області абстрактного в область конкретного і навпаки, безпомилковість при розкритті правового поняття в даному правовому казусі (юридичний діагноз), словом – юридичне мистецтво» [2, с. 7–8].

Висновок. У сучасному навчальному процесі, на наше переконання, основна увага повинна приділятися не кількості інформації, а її придатності для здійснення ефективної професійної діяльності. Достатньо уваги в навчальному процесі варто приділяти виробленню у курсантів (студентів, слухачів) вміню працювати з інформацією, її джерелами, іншими словами – інформаційної компетенції.

Список бібліографічних посилань

1. Хесус Лау. Руководство по информационной грамотности для образования на протяжении всей жизни = Guidelines on Information Literacy for Lifelong Learning / пер. с англ. М. : МОУ ВПП ЮНЕСКО «Информация для всех», 2007. 45 с. URL: <http://www.ifap.ru/library/book101.pdf> (дата звернення: 22.10.2019)

2. Иеринг Р. Юридическая техника / пер. с нем. Ф.С. Шендорфа. СПб., 1905. 105 с.

Одержано 28.10.2019

УДК 343.98

Руслан Леонтьович СТЕПАНЮК,

доктор юридичних наук, професор,

професор кафедри криміналістики та судової експертології факультету № 1

Харківського національного університету внутрішніх справ;

 <https://orcid.org/0000-0002-8201-4013>

ОКРЕМІ АСПЕКТИ ВДОСКОНАЛЕННЯ КРИМІНАЛІСТИЧНОЇ ПІДГОТОВКИ ФАХІВЦІВ ДЛЯ ОРГАНІВ НАЦІОНАЛЬНОЇ ПОЛІЦІЇ

Вагому роль у підготовці фахівців для органів Національної поліції відіграють спеціальні навчальні дисципліни. На відміну від навчального процесу цивільних закладів вищої освіти юридичного профілю, у закладах з особливими умовами навчання, що відносяться до сфери МВС України, які готують поліцейських, криміналістика має займати значно вагоміше місце у навчальних планах, оскільки саме науки кримінально-правового циклу є фундаментом у системі знань, умінь і навичок слідчого, детектива, оперативного працівника.

З остаточним вибором Україною європейського вектору розвитку та докорінним реформуванням системи кримінальної юстиції в нашій державі настав час не тільки переглянути усталені парадигми теорії криміналістики та спрямувати наукові дослідження і практичні апробації на вирішення сучасних практичних завдань, а і вдосконалити підходи до викладання вказаної навчальної дисципліни

В Україні доцільно активізувати практику впровадження передових досягнень криміналістики провідних країн світу, зокрема, США, Великої Британії, Канади, ФРН, Франції, особливо у галузі криміналістичної техніки, оскільки остання за часів СРСР і в пострадянський період розвивалась вкрай повільно і є відсталою. Слід звернути увагу на доцільність перекладу іншомовних науково-практичних посібників з дисциплін «Forensic Science», «Criminal Investigation», «Police Scientifique», «Kriminalistik» та адаптації відповідних рекомендацій до реалій вітчизняної правозастосовної практики та навчального процесу.

Особливо слід застерегти від можливої помилки, тенденції до якої спостерігаються останнім часом у зв'язку з розробленням єдиного для стандарту правничої освіти, в якому криміналістика не знаходиться в числі обов'язкових дисциплін для вивчення юристами.

За радянських часів у Східній Німеччині (НДР) в Університеті імені Гумбольта здійснювалась підготовка криміналістів як юристів. На початку 1990-х років після об'єднання Німеччини необхідність навчання за цією галуззю була визнана не потрібною, оскільки не вписувалась до структури університету ні з юридичної, ні з політичної складової. У ФРН юристом є тільки особа, що склала державний екзаме́н, до якого не входить підтвердження знань із природничо-технічних предметів, які складали близько 60 % від обсягу викладання.

Розуміння криміналістики у першу чергу як складової частини поліцейської науки призвело до того, що в провідних університетах ФРН відсутні відповідні кафедри, а її викладання здійснюється у вигляді окремих навчально-довідкових курсів. Лише в окремих юридичних школах і поліцейських коледжах залишена підготовка бакалаврів за відповідним напрямом. Ступінь магістра в галузі криміналістики практично недоступна, хоча є окремі винятки. Наприклад, таку спеціальність як ексклюзивну пропонує інститут криміналістики університету Штайнбейса в Берліні.

Разом з цим криміналістика як навчальна дисципліна знаходиться у числі основних предметів викладання під час підготовки фахівців-магістрів за напрямом «державне управління – управління в поліції» або «кримінологія та кримінальне правосуддя». Сучасні автори підкреслюють тенденції до розширення науково-дослідних криміналістичних центрів і важливості викладання криміналістики під час підготовки фахівців для поліції. В Німеччині курс криміналістики